

DOCUMENT DE

CONCLUSIONS

AGROFÒRUM

El paper de l'agricultura al segle XXI

DIJOUS 10 d'abril de 2014

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS Sala Prat de la Riba
CARRER DEL CARME, 47 BARCELONA

ORGANITZEN:

Fundació del
Món Rural

COL·LABOREN:

Informació complementària:

- ❖ [Programa de la jornada](#)
- ❖ [Document de descripció d'AGROFÒRUM](#)
- ❖ [CV breu dels ponents](#)
- ❖ [Ponències](#)

***AGROFÒRUM** vol
participar en el procés de
definició de les línies
estratègiques de futur del
sector agrari.*

L'objectiu de la jornada *El paper de l'agricultura al segle XXI*, celebrada el 10 d'abril de 2014, va ser reflexionar amb visió de futur sobre la manera com l'agricultura pot ser determinant davant d'alguns dels principals reptes del segle XXI, com són la transició energètica, la seguretat alimentària o el canvi climàtic.

L'agricultura és, a la vegada, víctima i solució d'aquests reptes que afronta la humanitat. La resposta a aquests reptes passa per un canvi de model basat en la innovació i la tecnologia, però també en la creativitat. Les quatre "i" del futur del sector, que va sintetitzar el Conseller d'agricultura, ramaderia, pesca, alimentació i medi natural en el seu discurs d'inauguració de la jornada, són: innovació en un sector amb gran potencial de canvi, internacionalització com un element estratègic de les empreses, integració entre agents per a buscar la competitivitat i implicació de tothom per assolir un creixement intel·ligent i inclusiu.

Els ponents van ser;

Sr. Ignacio Pérez, economista i analista de polítiques a la Direcció de Comerç i Agricultura de l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE)

Sr. Pere Puigdomènech, professor d'investigació del CSIC al Centre de Recerca en Agrigenòmica (CRAG) CSIC-IRTA-UAB, doctor en ciències biològiques i membre del IEC,

Sr. Mariano Marzo, catedràtic d'Estratigrafia i professor de recursos energètics i geologia del petroli a la Facultat de Geologia de la Universitat de Barcelona,

Sr. José María García Álvarez-Coque, enginyer agrònom i professor d'economia i política agràries a la Universitat Politècnica de València (UPV),

El Sr. Antoni Pané, Director General de la Cooperativa d'Ivars d'Urgell.

AGROFÒRUM es va crear l'any 2013 —a partir de la iniciativa de la Institució Catalana d'Estudis Agraris (ICEA), filial de l'IEC, conjuntament amb la Fundació del Món Rural (FMR)— com a plataforma o marc de reflexió i debat sobre el sector agrari, agroalimentari i del medi rural de Catalunya.

AGROFÒRUM té per objectiu valorar les tendències socioeconòmiques i ambientals actuals d'arreu del món, i acostar el coneixement, les estratègies i les solucions que s'estan dissenyant en el marc internacional per afrontar els reptes i les incerteses que es plantegen al segle XXI.

RESUM DE LES INTERVENCIONS

Sr. Ignacio Pérez

En la seva intervenció va fer referència a l'evolució dels preus mundials agraris i la tendència recent dels mateixos cap a l'estabilització i moderació. Tot i així, va recordar que, en canvi, els preus alimentaris al consumidor han tingut i es preveu que mantinguin una tendència d'augment, fins i tot per sobre de la inflació, perjudicant als consumidors més pobres.

Va remarcar la paradoxa que augmenti la demanda d'alimentació però no augmenta al mateix ritme el consum, en gran part per culpa dels preus massa variables (no és bo que siguin massa alts, ni tampoc massa baixos). És necessari que es modulin els preus i que s'estableixin mecanismes de transmissió de preus que funcionin i regulin adequadament la distribució del valor i la riquesa entre tots els integrants de la cadena alimentària.

Va destacar els factors que estan portant a l'augment de la demanda mundial d'aliments i les dificultats de la producció per donar-hi resposta. Als països més desenvolupats s'està ralentitzant la producció agrària, i tot i que als països en desenvolupament augmentarà la producció per millores en els rendiments i en la productivitat, gràcies a millores en la gestió tècnica i en la formació més que no pas a la destinació de més terres a cultius, la demanda d'aliments continuarà augmentat amb major ritme que la producció a nivell mundial.

D'altra banda, va insistir en que la capacitat d'augmentar la producció d'aliments va lligada a l'ús de l'aigua. Per això, cal invertir en la millor gestió de l'aigua i en les bones pràctiques agràries, sobretot per la previsió que passarà del 70% al 40% l'aigua disponible per a produir aliments. Va remarcar la importància dels regadius i d'aplicar noves tecnologies i bones pràctiques en la gestió de l'aigua al sector agrari.

Va fer referència especial al cas de la Xina com a mercat emergent. El país ha viscut un procés ràpid de convergència entre producció ramadera i cultius herbacis, no exempta de tensions ambientals. Així mateix, la població està vivint un canvi d'hàbits en el consum pel qual la ingesta de proteïnes i calories s'està equiparant en poc temps amb els nivells de la OCDE. Però es fa evident que la Xina no disposa de suficients recursos i hi ha molts interrogants que la tendència actual de creixement sigui sostenible. La previsió és que la demanda i el consum interns a la Xina augmentaran més que la producció d'aliments. En aquest sentit es preveu l'augment de les importacions d'aliments en el futur, sobretot en cereals i oleaginoses, però també amb produccions ramaderes i de valor afegit com la carn

o els lactis. Aquest escenari comporta oportunitats per a les produccions europees, sobretot si se sap orientar l'exportació cap a productes de més valor afegit.

Finalment, pel que fa a la previsió en les polítiques agroalimentàries, el Sr. Pérez va insistir en que cada cop hi ha una agricultura més dual i que per tant les polítiques han d'integrar les estratègies diverses que requereixen per a desenvolupar-se tant les grans produccions com les petites. En aquest sentit, però, des de l'OCDE no es preveuen grans canvis en les polítiques als diferents països; probablement alguns països miraran d'intervenir els mercats per assegurar la seva autosuficiència, a pesar de que fent-ho posin en perill el retorn de les inversions fetes pels productors agraris. Alhora, remarca la incertesa i el fre a inversions que suposen certs canvis normatius "sobtats", com el cas de la normativa energètica espanyola i els efectes sobre els productors de porcí, o en els canvis en les polítiques d'intervenció de mercat i preus a Tailàndia que han provocat la fallida de molts productors d'arròs.

En el torn de preguntes, en relació a l'evolució dels biocombustibles, el Sr. Pérez va comentar que certament no han evolucionat com s'esperava. S'han convertit en una oportunitat d'inversió que pot afectar negativament la seguretat alimentària si no s'estableixen mecanismes de regulació. Les projeccions que es van fer en el passat eren excessivament optimistes, i tot i que a la realitat no s'estan assolint els mandats polítics continuen marcant l'agenda i els discursos. Des de l'OCDE fan recomanacions per que es revisin els objectius sobre la producció de biocarburants a la baixa i aporten reflexions sobre els efectes perniciosos que pot comportar mantenir aquests objectius excessius.

D'altra banda, en el torn de preguntes també va remarcar que en les anàlisis globals sobre seguretat alimentària no s'ha de perdre mai de vista el marc regional, de manera que cal que es facin anàlisis exhaustives tenint en compte les particularitats regionals i les interrelacions reals dels mercats, perquè la relació entre consum i seguretat alimentària no és directa.

Idees força:

La demanda d'aliments al món continuarà augmentant de manera significativa, la qual cosa representa un repte important per al sector productor.

No es preveuen increments en els preus per als productors que es preveuen estables en els propers anys, essent la inflació de preus alimentaris de consum una preocupació creixent.

Cal mecanismes de transmissió de preus que regulin adequadament la distribució del valor entre tots els integrants de la cadena alimentària.

Cal invertir en la millor gestió de l'aigua i en les bones pràctiques agràries, perquè passarà del 70% al 40% l'aigua disponible per a produir aliments.

La demanda i el consum interns a la Xina augmentaran més que la producció domèstica d'aliments. Aquest escenari comporta oportunitats per a les produccions europees, sobretot si se sap orientar l'exportació cap a productes de més valor afegit.

Cada cop hi ha una agricultura més dual i les polítiques han d'integrar les estratègies diverses que requereixen per a desenvolupar-se tant les grans explotacions com les petites.

Sr. Pere Puigdomènech

Va fer referència al caire innovador de l'agricultura, explicant que una part important de les innovacions es concentren en la millora de les llavors. Amb l'evolució agrària s'ha reduït el nombre d'espècies amb els anys, però avui s'estan recuperant espècies i varietats per afavorir la diversificació i, a través de noves tecnologies com la genòmica, s'està accelerant la seva adaptació i millora per tal que siguin cultivables i acceptades pel mercat. També va remarcar que estem en l'era dels genomes, que el cost de la seqüenciació ha disminuït ràpidament, i que les noves millores genètiques s'orienten a millorar les capacitats de rendiment i resistència dels cultius (ex. a la sequera, a malalties o plagues, etc.).

Va descriure que a nivell mundial està augmentant el cultiu de varietats modificades genèticament (OGMs) proporcionalment més que a la Unió Europea (UE), on la percepció de l'opinió pública sobre el OGMs és negativa i a més el cost de regulació és el principal límit econòmic pel seu desenvolupament i implantació. De fet, a nivell mundial el valor de les llavors OGM ha augmentat considerablement i suposen ja el 36% del mercat mundial de llavors. Però aquest valor es concentra en 3 o 4 grans grups empresarials que són els únics capaços d'assumir els costos de regulació i desenvolupament. Això ha derivat en un conflicte sobre el sistema de patents. D'altra banda, a nivell de la UE també hi ha el problema de la coexistència, per assegurar que l'agricultura ecològica o amb certificacions no es vegi perjudicada per contaminació amb varietats OGM.

Finalment va destacar que només la innovació pot donar resposta a reptes tan complexos com els que representen l'augment de la població o el canvi climàtic. Les noves tecnologies han de donar resposta, alhora, a les necessitats d'assegurar l'accessibilitat als aliments, la seguretat alimentària i la sostenibilitat de les produccions. Però va apuntar la paradoxa que es viu a la Unió Europea, on la percepció de la població és que l'agricultura ha de ser innovadora i respondre a aquests reptes, però alhora que a nivell europeu no cal augmentar o millorar la producció.

Idees força:

S'estan recuperant espècies i varietats per afavorir la diversificació a través de noves tecnologies com la genòmica.

Les noves millores genètiques s'orienten a millorar les capacitats de rendiment i resistència dels cultius (ex. a la sequera, a malalties o plagues, etc.).

Les noves tecnologies han d'assegurar, alhora, l'accessibilitat als aliments, la seguretat alimentària i la sostenibilitat de les produccions.

Sr. Mariano Marzo

Va presentar la problemàtica actual centrada en la transició cap a un model energètic en el qual els fons d'hidrocarburs seran cada cop de més difícil extracció i amb costos més elevats. Al 2035 la societat encara serà dependent dels hidrocarburs en un 75%; el problema no serà l'esgotament dels recursos, sinó que estaran més dispersos, de més difícil accés i de menys qualitat (en menys concentració), de manera que caldrà dedicar més energies a aconseguir-los i seran molt més costosos i per tant cars. Per tant, el límit al consum d'hidrocarburs no vindrà tant perquè s'esgotin sinó perquè deixarà de ser rendible extreure'ls. El repte és com assegurar el desenvolupament socioeconòmic amb preus multiplicats per 4.

El repte més gran d'aquest escenari es planteja en l'àmbit del transport, que en un 94% depèn del petroli. Cal substitutius i els biocombustibles són una opció però s'evidencia que no són la millor ni la més sostenible.

En els escenaris que s'havien projectat la demanda d'hidrocarburs actualment hauria d'haver disminuït, però la realitat és que està augmentant. Explica que cal un equilibri entre l'energia, l'economia i l'ecologia que ha de venir de la mà de la recerca i la innovació. Aquesta ha d'ajudar a millorar la gestió de la demanda, sabent quanta energia es necessita i com es pot afavorir l'eficiència i l'estalvi. També ha d'afavorir la gestió de l'oferta, produint més energia a partir de la complementarietat entre fonts energètiques, principalment de fonts renovables, locals i competitives i valorant les aportacions d'hidrocarburs i nuclears encara necessàries. S'han d'impulsar polítiques per assolir més resiliència com a país, des d'un punt de vista energètic, que siguin més adequades i més basades en dades que en opinions o ideologies, perquè caldrà una perspectiva estratègica que tingui en compte la necessària complementarietat de fonts i a l'hora de prioritzar unes més que altres.

En aquest sentit el Sr. Marzo també reivindicà la perspectiva local a l'hora de gestionar l'oferta d'energia, que sigui sostenible ambientalment, competitiva i no condicionada a subvencions i que assegurï continuïtat en el subministrament. De cara a la sostenibilitat energètica caldrà un equilibri entre els impactes en el medi ambient, els econòmics i la seguretat en l'abastiment, que caldrà tenir en compte a l'hora de prioritzar les fonts d'energia a desenvolupar per a ser competitius.

Pel que fa als efectes del canvi climàtic, que considera inqüestionables, els esforços s'han de centrar en la mitigació i l'adaptació.

A la pregunta del públic de si es poden extreure lliçons històriques de l'experiència de la Canadència, comenta que tot i que les energies hidràulica i eòlica poden ser una opció, amb energia elèctrica no n'hi ha prou per assegurar el futur desenvolupament de Catalunya. Actualment el consum energètic depèn, aproximadament, en un 30% de l'electricitat, un 50% del petroli i derivats i un 20% del gas; això vol dir que Catalunya té gairebé un 75% de dependència energètica. Per això insisteix amb que cal un debat seriós i basat en dades sobre com substituir els hidrocarburs i fer Catalunya més resilient des del punt de vista energètic.

Arran de comentaris del públic es mostra més aviat en desacord a les polítiques de subvencions a determinades fonts d'energia, encara que es basin en les externalitats positives que puguin aportar, perquè considera que acaben generant “bombolles”, amb productes financers “per a amics”, i perquè els “caçadors de subvencions” acaben distorsionant les senyals del mercat. Considera que les subvencions resulten més eficaces si es destinen a R+D+i, més que a particulars que acabin desvirtuant el mercat.

Demanat per si considera que la biomassa és una opció, considera que és un recurs propi a tenir en compte, però fins ara no considera que s'estigui enfocant com una activitat industrial i que caldria fer l'anàlisi sobre la seva sostenibilitat ambiental, la seva competitivitat sense subvencions i la seva capacitat per assegurar continuïtat en el subministrament. Reconeix que s'han fet proves a nivell local que funcionen i que cal fer seguiment per si són sostenibles en el temps.

Idees força:

El límit al consum d'hidrocarburs no vindrà tant perquè s'esgotin sinó perquè deixarà de ser rendible extreure'ls.

El repte més gran és en l'àmbit del transport, que en un 94% depèn del petroli. Cal substitutius i els biocombustibles són una opció, però no són la millor ni la més sostenible.

Cal un equilibri entre l'energia, l'economia i l'ecologia que ha de venir de la mà de la recerca i la innovació.

Cal un debat seriós i basat en dades sobre com substituir els hidrocarburs i fer Catalunya més resiliència des del punt de vista energètic.

Sr. José María García Álvarez-Coque

Va presentar els principals reptes que afronta la situació alimentària actual, els factors que afecten als mercats agraris i els falsos dilemes que sovint es formulen al sector agrari, com és l'oposició entre seguretat i sobirania alimentàries. Defensa el concepte de seguretat alimentària com a pluridimensional i inclueix al voltant del qual articular les polítiques agràries, ja que fa referència a la disponibilitat d'aliments, a l'accés, al seu ús per a satisfer necessitats estretament vinculades a la salut i també a l'estabilitat en els preus i subministrament d'aliments.

Va insistir que en l'agenda mundial, marcada de creixement de la producció i reserves d'aliments per assegurar la seguretat alimentària, cal incloure també sempre la inclusió social i defensar el rol de l'agricultura com a proveïdora de béns públics a la societat i generadora d'ocupació i riquesa al territori. Va remarcar que la pobresa és un fenomen eminentment rural en molts països i que la vinculació entre la crisi financera i la crisi alimentària, amb especulació sobre els productes alimentaris bàsics (com són els commodities), ha evidenciat que cada cop cal defensar més l'alimentació com un dret polític de les persones.

Amb tot, evidencia les paradoxes per sortir de la pobresa, ja que comporta millorar la dieta amb més proteïna animal; però fer més accessible la proteïna animal implica també augmentar la demanda de matèries primeres de l'alimentació animal, que contribueix a l'escassetat i pobresa d'altres zones i poblacions. L'alternativa a aquesta situació ha de venir a través de polítiques que impulsin la recerca i la innovació i, sobretot, l'extensió/transferència agrària i la formació dels pagesos. També qüestiona si l'augment de la producció d'aliments és l'única opció per afrontar els reptes de futur, ja que també cal revisar els model de consum i tendir cap a un sistema alimentari que afavoreixi la resiliència dels països i de la societat.

Lligant la necessària recerca amb el fet que l'alimentació es consideri un dret, argumenta que l'R+D+i agrària ha d'estar ben fonamentada per recursos públics, ja que la investigació ha d'anar en benefici de tota la població i per aprofitar uns béns públics que estiguin després a l'abast del màxim de professionals agraris. A més, cal tenir capacitat per a millorar el capital humà i que els equips de recerca accedeixin a més recursos.

Va apuntar que el desenvolupament dels mercats locals no s'ha de perdre mai de vista, sobretot tenint en compte que, tot i l'augment de les exportacions, la UE està perdent

quota de mercat a nivell mundial. En aquest sentit, també cal incidir en els trets culturals perquè la societat valori la producció pròpia/local.

Idees força:

El concepte de seguretat alimentària és pluridimensional i inclusiu, al voltant del qual cal articular les polítiques agràries.

Cal defensar l'alimentació com un dret polític de les persones.

La R+D+i agrària ha d'estar ben fonamentada per recursos públics, ja que la investigació ha d'anar en benefici de tota la població i per aprofitar uns béns públics que estiguin després a l'abast del màxim de professionals agraris.

El desenvolupament dels mercats locals no s'ha de perdre mai de vista i cal incidir en els trets culturals perquè la societat valori la producció pròpia/local.

Sr. Antoni Pané

Va fer un repàs dels pilars de la producció agrària, com l'energia, l'aigua i la terra, i dels factors externs que poden condicionar el seu futur a Catalunya, com ara les polítiques agràries, les energies renovables, el canvi climàtic o la pressió social. Va remarcar que les prediccions han de poder ser optimistes també.

Va exposar que l'activitat agrària a Catalunya, a més de tots els reptes a nivell mundial, ha d'afrontar-ne altres de propis com l'abastiment de primeres matèries, sobretot per a la ramaderia, i l'optimització dels recursos bàsics. Tot i que no pot predir si continuarà disminuint molt més el nombre d'explotacions, es va mostrar optimista respecte a l'evolució de la superfície útil per a l'agricultura a Catalunya, que considera que pot augmentar lleugerament, tot i que el repte serà millorar l'accessibilitat a aquesta per part dels pagesos. D'altra banda, va considerar que l'accés i disponibilitat d'aigua pot esdevenir un dels principals factors limitants per al desenvolupament del sector agrari català.

Sobre les energies renovables va insistir en que estan lligades a l'activitat agrària, estan ubicades al territori i són més socials, i en que cal estudiar les mesures perquè contribueixin efectivament al desenvolupament socioeconòmic del país. En aquest sentit, va apuntar que cal més desenvolupament tecnològic per transformar i transportar aquesta energia produïda al territori cap als centres de consum, al mateix territori o a zones urbanes.

Finalment també va esmentar possibles escenaris en l'evolució de les explotacions i empreses agràries, de manera que conviuran diferents tipus i models empresarials i que podran tenir produccions especialitzades en un aliment o bé diversificades en varis; empreses verticalitzades que volen cobrir el màxim d'esglaons de la cadena agroalimentària, explotacions col·lectives que agrupin varis productors, empreses inversores que busquin en el sector un refugi per a determinats interessos econòmics, o explotacions portades per professionals agraris autònoms, entre altres possibles.

Amb tot va insistir que el factor humà és el que impulsa el desenvolupament i ha de ser el centre de les estratègies de futur que es proposin, sobretot tenint en compte el necessari relleu generacional al sector.

Idees força:

L'activitat agrària a Catalunya, a més de tots els reptes a nivell mundial, ha d'afrontar-ne altres de propis com l'abastiment de primeres matèries i l'optimització dels recursos bàsics: terra, aigua i energia.

L'accés i disponibilitat d'aigua pot esdevenir un dels principals factors limitants per al desenvolupament del sector agrari català.

Les energies renovables estan lligades a l'activitat agrària, estan ubicades al territori i són més socials, i cal més desenvolupament tecnològic per transformar i transportar aquesta energia produïda al territori cap als centres de consum, al mateix territori o a zones urbanes.

El factor humà és el que impulsa el desenvolupament i ha de ser el centre de les estratègies de futur que es proposin.

CONCLUSIONS

A partir de les intervencions i del debat fets en la jornada “El paper de l'agricultura al segle XXI” d'AGROFÒRUM, podem concloure que:

La demanda d'aliments al món continuarà augmentant de manera significativa, la qual cosa representa un repte important per al sector productor. Cal defensar l'alimentació com un dret polític de les persones.

La inflació dels preus alimentaris al consum serà una preocupació creixent, però es preveuen estables per als productors. Cal mecanismes de transmissió de preus que regulin adequadament la distribució del valor entre tots els integrants de la cadena alimentària.

Cada cop hi ha una agricultura més dual i les polítiques han d'integrar les estratègies diverses que requereixen per a desenvolupar-se tant les grans explotacions com les petites. El concepte de seguretat alimentària és pluridimensional i inclusiu, al voltant del qual cal articular les polítiques agràries.

El desenvolupament dels mercats locals no s'ha de perdre mai de vista i cal incidir en els trets culturals perquè la societat valori la producció pròpia/local.

La R+D+i agrària ha d'estar ben fonamentada per recursos públics, ja que la investigació ha d'anar en benefici de tota la població i per aprofitar uns béns públics que estiguin després a l'abast del màxim de professionals agraris. Les noves tecnologies han d'assegurar, alhora, l'accessibilitat als aliments, la seguretat alimentària i la sostenibilitat de les produccions.

S'estan recuperant espècies i varietats per afavorir la diversificació a través de noves tecnologies com la genòmica. Les noves millores genètiques s'orienten a millorar les capacitats de rendiment i resistència dels cultius (ex. a la sequera, a malalties o plagues, etc.).

L'activitat agrària a Catalunya, a més de tots els reptes a nivell mundial, ha d'afrontar-ne altres de propis com l'abastiment de primeres matèries i l'optimització dels recursos bàsics: terra, aigua i energia.

Cal invertir en la millor gestió de l'aigua i en les bones pràctiques agràries, per mitigar els efectes de la reducció relativa d'aigua disponible a fins agraris i contribuir a la adaptació del sector agrari a noves condicions geoclimàtiques de producció. L'accés i disponibilitat d'aigua pot esdevenir un dels principals factors limitants per al desenvolupament del sector agrari català.

Pel que fa a l'energia, el límit al consum d'hidrocarburs no vindrà tant perquè s'esgotin sinó perquè deixarà de ser rendible extreure'ls. El repte més gran és en l'àmbit del transport, que en un 94% depèn del petroli. Cal substitutius i els biocombustibles són una opció, però no són la millor ni la més sostenible.

Cal un debat seriós i basat en dades sobre com substituir els hidrocarburs i fer Catalunya més resilient des del punt de vista energètic.

Les energies renovables que hi poden contribuir estan lligades a l'activitat agrària, estan ubicades al territori i són més socials, però cal més desenvolupament tecnològic per transformar i transportar aquesta energia produïda al territori cap als centres de consum, al mateix territori o a zones urbanes. Cal un equilibri entre l'energia, l'economia i l'ecologia que ha de venir de la mà de la recerca i la innovació.

El factor humà és el que impulsa el desenvolupament i ha de ser el centre de les estratègies de futur pel sector agrari català que es proposin, sobretot per afavorir el relleu generacional.

Abril de 2014.

AGROFÒRUM

Agromillora Research SL

Agroprés

Col·legi d'Enginyers de Forests de Catalunya

Col·legi Oficial d'Ambientòlegs de Catalunya

Col·legi Oficial d'Enginyers Agrònoms de Catalunya

Col·legi Oficial d'Enginyers Tècnics Agrícoles i Perits Agrícoles de Catalunya

Col·legi Oficial d'Enginyers Tècnics Forestals de Catalunya

Col·legi Oficial de Biòlegs de Catalunya

Consell de Col·legis de Veterinaris de Catalunya

Cooperativa d'Ivars

Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural

Fundació Agrícola Catalana

Fundació del Món Rural

Fundació Triptolemos

Institució Catalana d'Estudis Agraris

Ros Roca Indox Cryo Energy, S.L.

Universitat Autònoma de Barcelona - Facultat Veterinària

Universitat de Girona - Escola Politècnica Superior

Universitat de Lleida – Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Agrària

Universitat Politècnica de Catalunya – Escola Superior d'Agricultura de Barcelona

Universitat de Vic

Contacte :

Fundació del Món Rural

Avinguda Prat de la Riba, 27 1a

25008 – Lleida

Tlf: 973.22.93.60

agroforum@fmr.catblogs.iec.cat/iceaFundació del
Món Ruralwww.fmr.cat